

درس سوم جهان اجتماعی

چه تصویری از جهان اجتماعی دارید؟

- **جهان:** این واژه معمولاً برای اشاره به مجموعه‌های بزرگ استفاده می‌شود. (برای مثال جهان طبیعت، جهان اسلام و ...)
- **جهان اجتماعی:** از مجموعه پدیده‌های اجتماعی شکل می‌گیرد.
- **شباهت موجودات زنده (ارگانیسم) با جهان اجتماعی:**
 ۱. هر دو از اعضای مختلفی تشکیل شده‌اند.
 ۲. در هر دو اعضا برای حفظ حیات موجود زنده در ارتباط با هم عمل می‌کنند.
 ۳. در هر دو برای رسیدن به هدف اعضا از نظم و چینش مناسبی برخوردارند.
 ۴. در هر دو اعضا به یکدیگر وابسته‌اند و هر کدام نیازهای دیگری را تامین می‌کنند.
- **تفاوت موجود زنده و جهان اجتماعی:**
 - ۱- عضویت موجود زنده و نظم آن تکوینی است یعنی بر اساس اراده و آگاهی اعضا به وجود نمی‌آید و به همین دلیل با اراده اعضا نیز تغییر نمی‌کند اما عضویت و نظم اعضا در جهان اجتماعی اعتباری است یعنی با اراده و آگاهی انسان‌ها شکل می‌گیرد قابل تغییر است.
 - ۲- موجودات زنده طول عمر معینی دارند و ویژگی‌های آن‌ها از طریق وراثت از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شود اما جهان اجتماعی با انتقال فرهنگ خود از طریق تعلیم و تربیت به نسل دیگر تداوم می‌یابد.
- **جهان اجتماعی فرو میریزد یا دگرگون می‌شود اگر:**
 - ۱- نتواند فرهنگ خود را حفظ کند.
 - ۲- نتواند فرهنگ خود را به نسل بعد منتقل نماید.
- آگاهی که جهان اجتماعی بر اساس آن شکل می‌گیرد یک آگاهی فردی و خصوصی نیست بلکه یک آگاهی مشترک و عمومی است.
- مجموعه آگاهی‌های مشترک که جهان اجتماعی بر اساس آن‌ها شکل می‌گیرد را فرهنگ می‌نامند.

گستره جهان اجتماعی کجاست؟

- پدیده هایی که در گستره جهان اجتماعی قرار می گیرند عبارتند از:
 - ۱- کنش اجتماعی
 - ۲- پیامدهای کنش
 - ۳- پدیده هایی که با زندگی اجتماعی انسان در ارتباطند نقش تعیین کننده بر کنش انسان دارند.
- همه پدیده هایی که بیرون از جهان اجتماعی قرار دارند یعنی پدیده های طبیعی و ماورای طبیعی به دلیل ارتباطی که با زندگی اجتماعی انسان ها دارند به جهان اجتماعی راه پیدا می کنند.
- ورود پدیده های طبیعی و ماورای طبیعی باعث گسترش جهان اجتماعی می گردد .
- دلیل ورود هر یک از پدیده های زیر به جهان اجتماعی عبارتند از:
 - ۱- احترام به قانون و ازدواج : کنش اجتماعی هستند.
 - ۲- خانواده، امنیت، صلح : پیامد کنش اجتماعی هستند.
 - ۳- زلزله: ارتباط با زندگی انسان ها و نقش تعیین کننده بر کنش انسان ، انسان ها برای مقابله با زلزله قواعد خاصی را وضع می کنند و خانه های خود را در برابر زلزله مقاوم می سازند.
 - ۴- خشکسالی: ارتباط زندگی انسان ها و نقش تعیین کننده بر کنش اجتماعی انسان ، انسان ها برای مقابله با خشکسالی قواعد خاصی را وضع می کنند و انبار و سیلو و قنات حفر می کنند و کشاورزی تناسبی با همان آب و هوا را انتخاب می کنند.
 - ۵- فلزات: ارتباط با زندگی انسان ها و نقش تعیین کننده بر کنش انسان ، انسان ها با شناخت فلزات ابزاری را ساختند که شیوه تولید و مسافرت آن ها را تغییر داد.
 - ۶- ستارگان: ارتباط با زندگی انسان ها و نقش تعیین کننده بر کنش انسان ، انسان ها با شناخت ستارگان مسیر خود را در دریا و بیابان پیدا کردند و مهاجرت و مسافرت افزایش یافت.
 - ۷- آلودگی طبیعت و محیط زیست: این امر پیامد رفتار شتاب زده و نابخردانه انسان است و محدودیت هایی را برای زندگی اجتماعی انسان ها به وجود آورده است.
 - ۸- شناخت خداوند، فرشتگان و جهان ماورای طبیعی: آرمان ها و ارزش های زندگی انسان ها را تغییر می دهد و کنش اجتماعی آن ها را دگرگون می سازد.
- سنت ها و قوانین الهی با انسان های شاکر و ناسپاس و جوامع عادل و ظالم یکسان عمل نمی کند ، درهای آسمان را بر عدالت پیشگان می گشاید و ستم پیشگان را در قهر و انتقام الهی فرو می گذارد.